

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Гудзь Ю.Ф.
доцент кафедри фінансів та
банківської справи, к.е.н.,
доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Обов'язкова для студентів Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Семестр (<i>осінній / весняний</i>)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	30
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	90
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль: підготовка кваліфікованих спеціалістів у галузі фінансових послуг, надання знань про формування системи теоретичних і практичних знань, які включають категорії, поняття, механізми по вирішенню багатofакторних проблем страхового процесу, враховуючи сучасні умови розвитку економіки країни.

Завдання:

- аналіз динаміки та структури капіталу страховиків;
- вивчення особливостей кругообігу грошових коштів страхових організацій;
- розгляд складу страхових резервів та порядку їх формування;
- розгляд порядку розміщення коштів страхових резервів;
- розгляд формування прибутку від страхової, фінансової та інвестиційної діяльності;
- висвітлення оподаткування страховиків;
- висвітлення оцінки фінансового стану страховика та його платоспроможності.

Предмет: механізм функціонування фінансів страхових організацій, вивчення економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу і перерозподілу грошових коштів страхових компаній.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність фінансів страховиків та особливості їх організації.

Тема 2. Грошові надходження страховиків.

Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.

Тема 4. Розміщення страхових резервів.

- Тема 5. Тарифна політика страхової компанії.
Тема 6. Склад та економічний зміст доходів страховика.
Тема 7. Склад та економічний зміст витрат страховика.
Тема 8. Фінансовий результат діяльності страховика.
Тема 9. Оподаткування страховиків.
Тема 10. Моніторинг фінансів страхових організацій

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організація та функціонування фінансів страхових організацій					
Тема 1. Сутність фінансів страховиків та особливості їх організації.	15	3	3	-	9
Тема 2. Грошові надходження страховиків.	15	3	3	-	9
Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.	15	3	3	-	9
Тема 4. Розміщення страхових резервів.	15	3	3	-	9
Тема 5. Тарифна політика страхової компанії.	15	3	3	-	9
Разом за змістовим модулем 1	75	15	15	-	45
Змістовий модуль 2. Оцінка та аналіз фінансової діяльності страхових організацій					
Тема 6. Склад та економічний зміст доходів страховика.	15	3	3	-	9
Тема 7. Склад та економічний зміст витрат страховика.	15	3	3	-	9
Тема 8. Фінансовий результат діяльності страховика.	15	3	3	-	9
Тема 9. Оподаткування страховиків.	15	3	3	-	9
Тема 10. Моніторинг фінансів страхових організацій	15	3	3	-	9
Разом за змістовим модулем 2	75	15	15	-	45
Усього годин	150	30	30	-	90

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема практичного заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття. Тема 1. Сутність фінансів страховиків та особливості їх організації.	3
2	Практичне заняття. Тема 2. Грошові надходження страховиків.	3
3	Практичне заняття. Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.	3
4	Практичне заняття. Тема 4. Розміщення страхових резервів.	3
5	Практичне заняття. Тема 5. Тарифна політика страхової компанії.	3
6	Практичне заняття. Тема 6. Склад та економічний зміст доходів страховика.	3
7	Практичне заняття. Тема 7. Склад та економічний зміст витрат страховика.	3
8	Практичне заняття. Тема 8. Фінансовий результат діяльності страховика.	3
9	Практичне заняття. Тема 9. Оподаткування страховиків.	3
10	Практичне заняття. Тема 10. Моніторинг фінансів страхових організаціях	3
Всього		30

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами діяльності страхових організацій та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема практичних занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Організація та функціонування фінансів страхових організацій			
Тема 1. Сутність фінансів страховиків та особливості їх організації.	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності. Специфіка діяльності фінансової установи.</p> <p>Сутність фінансів страхових організацій та необхідність їх державного регулювання.</p> <p>Фінансові ресурси страхової компанії.</p> <p>Джерело [1, 5-25].</p> <p>2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 2. Грошові надходження страховиків.	9	<p>Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність грошових надходжень страховиків та їх класифікація.</p> <p>Страхові премії як головне джерело надходжень страхової організації від операційної діяльності. Інші надходження страховиків від операційної діяльності та їх класифікація. Грошові надходження страховиків від інвестиційної та фінансової діяльності, інші доходи.</p> <p>[1, 5-25].</p> <p>2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.	9	<p>Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань:</p> <p>Поняття страхових технічних резервів із загального страхування та їх склад. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування.</p> <p>Поняття резервів зі страхування життя та їх склад. Порядок розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум.</p> <p>Джерело [1, 5-25].</p> <p>2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань

Тема 4. Розміщення страхових резервів.	9	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Необхідність державного Принципи розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових резервів. Джерело [1, 5-25]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 5. Тарифна політика страхової компанії.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів. Принципи та порядок розміщення страхових резервів. Система управління страховими резервами. Джерело [1, 5-25]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Разом змістовий модуль 1	45		
Змістовий модуль 2. Оцінка та аналіз фінансової діяльності страхових організацій			
Тема 6. Склад та економічний зміст доходів страховика.	9	Економічна природа прибутку страхової компанії. Порядок визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку страхової компанії. [1, 5-25]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 7. Склад та економічний зміст витрат страховика.	9	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Позикові фінансові ресурси страхових компаній, їх структура і особливості утворення. Вартість капіталу страхової організації: поняття та основи управління. Менеджмент залучення позикових коштів. [1, 5-25]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 8. Фінансовий результат діяльності страховика.	9	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Зміст та напрямки фінансової роботи в страхових організаціях Фінансовий служба страхових компаній, її завдання і принципи побудови. Призначення і склад фінансової звітності страхових організацій. Система фінансового управління страхових компаній та її ефективність.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань

		[1, 5-25]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	
Тема 9. Оподаткування страховиків.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Становлення системи оподаткування страхових організацій в Україні. Оподаткування страховиків згідно з Податковим Кодексом. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика та її зміст. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Тема 10. Моніторинг фінансів страхових організацій	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття фінансового стану страховика. Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Оцінка платоспроможності страхової компанії. Показники оцінки фінансового стану страховика. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	45		
Разом	90		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6
1. Оцінювати стан нормативно-правової бази, що регулює фінансові основи страхової діяльності.			+				+				
2. Аналізувати структуру капіталу страхових організацій.											
3. Визначати особливості формування статутного капіталу страхової організації.											
4. Розрізняти, які господарські операції відносяться до операційної, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності.								+	+		
5. Аналізувати величину та структуру страхових резервів.										+	
6. Розраховувати величини резервів збитків, коливань збитковості та катастроф.							+				
7. Визначати величину заробленої страхової премії.										+	
8. Розраховувати розмір прибутку від страхової, інвестиційної та фінансової діяльності.							+				
9. Визначати величину податку на прибуток, який сплачує страховик											
10. Аналізувати структуру та напрямки розміщення коштів страхових резервів.								+			
11. Перевіряти дотримання страховиком критеріїв та нормативів достатності, диверсифікованості та якості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших, ніж страхування життя							+				
12. Аналізувати фінансовий стан страховика									+		
13. Розраховувати фактичний та нормативний запаси платоспроможності							+				
14. Вміти користуватися фінансовою звітністю страховиків.									+	+	

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	4		2	2		8
Тема 2	4		2	2		8
Тема 3	4		2	2		8
Тема 4	4		2	2		8
Тема 5	4		2	2		8
Разом змістовий модуль 1	20		10	10	10	50
Змістовий модуль 2						
Тема 1	4		2	2		8
Тема 2	4		2	2		8
Тема 3	4		2	2		8
Тема 4	4		2	2		8
Тема 5	4		2	2		8
Разом змістовий модуль 2	20		10	10	10	50
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання

загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Гудзь Ю.Ф. Фінанси страхових організацій[Текст] : конспект лекцій / Ю.Ф. Гудзь. /; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2017. – 120 с.

Основна література

1. Закон України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 7, ст.50
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України», «Про страхування» від 7 липня 2005 р № 2774-IV./ [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
3. Закон України “Про обов’язкове страхування цивільно-правовій відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 1 липня 2004.
4. Закон України “Про приєднання України до Віденської Конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду”// Голос України.- 1996.- № 41.
5. Постанова Кабінету міністрів України “Положення про Моторне (транспортне) страхове бюро”// Україна-Бізнес.- 1996.- 24 жовт.
- 6.Страхові послуги: Підручник/ С.С. Осадець та ін. кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С.С. Осадець і доц. Т.М. Артюх – К.: КНЕУ, 2007. – 464с.
7. Вовчак О.Д., Завійська О.І. Страхові послуги: Навчальний посібник./О.Д. Вовчак , О.І. Завійська –Львів: Видавництво «Компакт-ЛВ», 2015.-656с.
8. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навчальний посібник / Т.А. Говорушко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 344 с.
9. Плиса В.Й. Страхування: підручник / В.Й. Плиса. - К.: Каравела, 2010. - 472 с.
10. Ходак О.В. Страхування у міжнародному бізнесі: навчально-методичний комплекс дисциплін / О В. Ходак. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2009. - 60 с.
- 11.Степанкевич К.С. Ризикологія та оцінювання економічних ризиків: навчальний посібник для самостійної роботи студентів/ К.С. Степанкевич, О. І. Шаров. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2007. - 119 с.
- 12.Яворська Т.В. Страхові послуги: навчальний посібник / Т.В. Яворська. - К.: Знання, 2008. - 350 с.

- 13.АктUARне забезпечення на ринку страхових послуг: монографія / Університет економіки та права "КРОК". - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2009. - 816 с.
14. Ткаченко Н.В. Страхування. Навчальний посібник./Н.В.Ткаченко. – К.: Ліра-К,2007. – 376с.

Додаткова література

- 15.Залетов А. Н. Страхование в Украине. /А.Н.Залетов. -К.-Международная агенция “VeeZone”, 2002.-452 с.
- 16.Залетов О.М.,Мюллер П., Шевченко В.І.Довідник страхового агента. Навчальний посібник./ О.М.Залетов,П.Мюллер, В.І.Шевченко. -К.- Міжнародна агенція “VeeZone”,2003.-256 с.
- 17.Залетов О.М.Страхування. Навчальний посібник./О.М.Залетов.-К.- Міжнародна агенція “VeeZone”,2003.-320 с.
- 18.Таркуцяк А.О. Страхові послуги: Навч. посіб./А.О.Таркуцяк. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004.- 584с. – Бібліогр.: с. 573-579.
- 19.Мних М.В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика: Підручник./М.В.Мних. – К.: Знання України, 2007. – 284с. – Бібліогр.: 274-283с.
- 20.Матюха М.М. Страхові послуги: Навч. Посіб. Для дистанційного навчання./ М.М.Матюха. – К.: Університет «Україна», 2007. – 345 с.
- 21.Ротова Т.А. Страхування: Навч. посіб./Т.А.Ротова. – К.: Київський національний торгово-економічний університет, 2006. – 400с.
- 22.Залетов О.М. Убезпечення життя: Монографія./О.М.Залетов. – К.: Міжнародна агенція «“VeeZone”», 2006. – 688с.
- 23.Пенсійна система України: навчальний посібник / За ред. В.І. Грушка. - К.: Кондор, 2006. - 336 с.
- 24.Лень В.С. Звітність підприємств: підручник / В.С. Лень, В.В. Гливенко. - К.: Каравела, 2010. - 672 с.
- 25.Страхування: практикум: навч.посіб. / за ред.В.Д.Базилевича.-2-ге вид., переробл. і доповн.-К: Знання, 2011. - 607с.
26. Мачуський В.В. Страхове право: навчальний посібник / В.В. Мачуський. - К.: КНЕУ, 2009. - 467 с.

Інтернет-джерела:

- 27.Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainsur.com>
- 28.Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
29. 30.Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>